

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования Республики Тыва

Администрация муниципального района "Тес-Хемский кожуун РТ"

МБОУ Шуурмакская СОШ

РАССМОТРЕНО

Заместитель директора
по УВР

Иригал А.Л.
Приказ №130 от «22»
августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор школы

Уржук М.В.

Приказ №130 от «22»
августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык»

для обучающихся 4 класса

с.Шуурмак 2023г.

Тайылбыр бижик

4-кү класска “Тыва дыл” эртемнин программазын Тыва Республиканың өөредилге болгаш эртем яамызының сүмелээни 2020 чылда А.К. Ойдан-оолдун, А.М.Белек-Байырнын, Л.Х.Ооржактын парлаттынган номунга дууштуртургускан.

Базистиг өөредилге планында тыва дылды өөрениринге 2 шакты берип турар, чылда 68 шак.

Эге школаны доозуптурар өөреникчилерниң белеткелингенгелделер

Личностуг:

- Төрээндүлүккө харылзажырынын база мээ-медереливистиң шынарын көргүзериниң кол чепсээ;
- Төрээндүлүккө национал культуравыстың кол болуушкуну;
- Сагыш-сеткилди, бодалдарны илередиринге дылдың бай-байлаан, уран-чечен аргаларын чөптүг ажыглап билири;
- Төрээн дылын улаштыр өөрениринге сонургалын оттурары;
- Аас болгаш бижимел чугаага дылдың уран-чечен аргаларын чедимчелиг ажыглап билири.
- Төрээн дылын сайзырадырынга. ону кадагалап арттыраарына өөреникчинин бот киржилгези;
- Аас чугаага дылдың уран-чечен аргаларын эстетиктиг талазынче угландыраары.

Предметтиг:

- өөрениген чугаа кезектери наадап билири;
- сөстүнүткө кезектерин (дөстөңгө) аңгылап билири;
- практика кырынга билиглерин аңгылап билири;
- үннер болгаш жүктерни, ажык болгаш ажык эвес үннерни;
- кыска, узадыр база өк-биле адааражык үннерни, күштүг база кошкак эжеш болгаш эжеш эвес (дүлей болгаш ыткыр) ажык эвес үннерни;
- ажык эвес үннерни дүлей болгаш ыткырын;
- чуве аттарын, демдекаттарын, кылыг сөстөрүн, сан аттарын (түң болгаш дугаар), арынның аторуннарнын;
- эвилелдер болгаш артынчыларнын;
- дазыл, чогаадылга болгаш өскертилге кожумактарын;
- домактын чугулаке жигүнерин (кол сөс биле сөглөкчини), ийги чергеке жигүнерин (аңгылавайн);
- чаңгыс аймак кежигүнерлиг бөдүүн домактарнын;
- очулга болгаш тайылбыр сөзүмүшчүлүктөрүн;
- ийи составтыг бөдүүн домактарнын чижектерин;
- уругларга билдингир чогаалдарнын аттарын;
- чугаалаар сорулгазының аайы-биле домактарнын аянын барымдаалапаңгылаарын;
- чуве аттарын тургузууну аайы-биле сайгарары (хөй нүңсанының болгаш падеж кожумактарынаңгылаары);
- бөдүүн домактарда кол сөс болгаш сөглөкчини, сөс каттыжышкыннын база чаңгыс аймак кежигүнерни тодарадыры;
- өөренигени орфограммалар болгаш пунктограммалар кирген 75-80
хире сөстүг сөзүмүшчүлүктүн аңгылап тургаш, тода бижири;
- домак эгезинге база хуаттарга улуг жүктү бижири;
- сөс иштигке ажык эвес үннерни үжүктөрдү бижири;
- сөс эгезингет-д, п-б бижири;
- чаңчыл эзугаар дүлей т бижиир сөстөрүн;
- **-дыр, -дир, -тыр, -тир, -ла, -ле ...** дээн чижектиг артынчыларнын бижилгези;
- дефистеп бижиирнарнын сөстөрүн;

- домаксөөлүнгөулуг сек, айтырыгболгашкыйгырыгдемдектеринсалыры;
- чаңгыс аймак кезигүннерничартык сек-биле аңгылаары;
- минутада 100 хиресөстүгсөзүглелдишын, тодамедерелдигномчууру;
- сөзүглелчеайтырыгларсалыпбилири;
- сөзүглелдиуткалыгкезектергечарары база бөдүүн план тургузары;
- план ёзугаарсөзүглелдинутказындамчыдары (чугаалаары);
- номчаанчогаалынындугайындачугаалапбилири;
- очулгаболгаштайылбырсловарьныажыглапбилири.
- **Метапредметтиг**

Регулятивтиг

- - өөрениптурарэртеминиң тема, бөлүкаайы-биле кол сорулгаларын, утказынугаапбилири;
- - башкыныңудуртулгазы-биле бердингендаалгаларныкүүседип өөренири;
- -бот хыналданы, удур-дедирхыналданыболгашорфографтыг, пунктуациалыгчастырыгларнытыпбилиринботтандыар.
- -өөренгентемазынгаалганбилиглеринтүңнепболгашүнелепбилиринботтандыары;
- - аасболгашбжимелчугааныдылдыңнегелдери-биле чогуурүезиндепрактика кырынгаөскертипболгашажыглапбилири.

Билиглиг

- - өөредилгедаалгаларынкүүседиптурарүедехерекужурлугмедээлернинемелденомнар, статьяларболгашэнциклопедиялардантыпбилири;
- -бодунуңназы-харынгадүүштүряны-бүрүсловарьларга, справочниктергедаяныпбилири;
- -дылдыңнегелдеринкүүседирдеяны-бүрүсхемаларны, модельдерни, символ-демдектерниажыглапбилири;
- -белен таблицаларны, схемаларны, сөзүглелдернинемээри;
- -дылдыңадырлары: үн, үжүк, сөстургузуу, чугаакезээ, домаккежигүнү, бөдүүндомакдугайындаалганбилиглериндеңнеп, бөлүктеп, тып, ажыглапбилири;
- -алганбилиглерин план болгаш таблица дузазы-биле системажыдып, бөлүктеп, түңнепбилири;
- - сөстеорфограммаларныяны-бүрүаргалар-биле хынапбилири;
- - номчаансөзүглелдериниң кол утказынылгапүндүрери;
- - бодунуңчугаазынтодаболгашбилдингиркылдыдыңнакчыгадамчыдыпбилири;
- - библиотека болгаш Интернет дузазы-биле херекбилиглернитып, ажыглапбилири;
- - аасболгашбжимелчугаанышынболгашмедерелдии-биле тургузупбилири;
- - болуушкуннарнылогиктиг (бодамчалыг) сайгарылгагадаяныпдамчыдыпбилири;
- - алганмедээлернисайгарып, критикалапбилири.

Коммуникативтиг

- - аасчугаагадиологтуажыглапбилири;
- - аңгы-аңгыбодалдарныөөренип, сайгарыпбилириболгашчаңгысаайтүңнелгекелирингеөөредери;
- - бот туружунболгашбодалынбыжыглап чаңчыгары;
- - билдинмесчүүлдерингеайтырыгларнысалыпбилири;
- - коммуникативтигсорулгаларнышиитпирлээрингедылдыңаргаларынчедимчелигажыглаары;
- - коммуникативтигсорулгаларныдыңнакчыгатода, дорт, дес-дараалашкаа-биле медеглепчедирери;

- -удур-дедирхыналдаүезинде бот-
боттарынгадузаныүезиндечедирипбилириболгашкоммуникативтигсорулгаларнышиитпи
рлээрингедылдыңаргаларынчедимчелигажыглаары.

Бөлүктөр айы-биле темалыг үлээшкин

№	Тема	Шагы	Практиктиг кезээ
1	Ниити катаптаашкын. Сөзүглел. Домак. Сөс. Слог. Үн,	1	

	Үжүк.”		
2	Фонетика. Үннер болгаш үжүктөр. Слог.	6	
3	Сөзүглел.Сөс катыжышыны.	4	
4	Домак.	10	
5	Сөс тургузуу. Кожумактар.	7	
6	Чүве ады.	9	
7	Демдек ады.	6	
8	Сан ады.	2	
9	Ат орну.	4	
10	Кылыг сөзү.	8	
11	Наречие.	1	
12	Чыл төнчүзүндө ниити катаптаашкыннар.	9	
	Бүдүн чылда	68	

Тематиктиг планнаашкын.

№	Кичээлдин темазы	Хүнү	
		план	Факт
1-ги чартык чыл. 1 улдуң			

Ниити катаптаашкын. Сөзүглел. Домак. Сөс. Слог. Үн, үжүк. (1 шак)			
ЦОР: https://multiurok.ru/files/domak-medee-aityryg-kyigyryg-domaktary.html			
1	Домак.		
Фонетика. Үннер болгаш үжүктөр. Слог. (6 шак)			
ЦОР: https://edudocs.info/testy-4-klass-tyva-dyl.html https://infourok.ru/testy_4_klass_tyva_dyl-382364.htm https://edufiles.net/51677			
2	Үннер болгаш үжүктөр. Слог		
3	Ажык эвес үннерни дакпырлап бижири.		
4	Куштүг болгаш кошкак ажык эвес үннер.		
5	Домак. Медээ, айтырыг, кыйгырыг, алгы домактары.		
6	Кирилде диктант.		
7	Частырыглар –биле ажыл. Катаптаашкын		
Сөзүглел. Сөс катыжышкыны. (4 шак)			
ЦОР: https://infourok.ru/toozhuushkun-sozulelin-turguzup-oorediri-1096234.html https://schoolfiles.net/1150993			
8	Сөзүглел. Сөс катыжышкыны.		
9	Сөзүглел. Сөзүглелдин темазы, идеязы, хевирлери.		
10	Сөзүглелдин планы. Чугаа сайзырадылгазы. Эдертиг.		
11	Частырыглар-биле ажыл.		
Домак. (10 шак)			
ЦОР: https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/dlya-kompleksov-detskii-sad-nachalnaya-shkola/2019/08/27/otkrytie-uroki https://multiurok.ru/files/domak-medee-aityryg-kyigyryg-domaktary.html			
12	Бедүүн домак.		
13	Нарын домак.		
14	Чангыс аймак кежигүннерлиг домактар		
15	Чангыс аймак кежигүннернин холбажыр аргалары.		
16	Чангыс аймак кежигүннернин холбажыр аргалары.		
17	Доргчугаалыг домактар.		
18	Диалог.		
19	Адалга.		
20	Диктант		
21	Частырыглар-биле ажыл.		
Сөс тургузуу. Кожумактар. (7 шак)			
ЦОР: https://nsportal.ru/shkola/rodnoy-yazyk-i-literatura/library/2019/02/16/azhyk-kicheeldin-temazy-sos-chogaadylgazy https://infourok.ru/prezentaciya-sostun-truguzaa-dazil-kozhumak-902169.html			
22	Сөс тургузуу. Кожумактар.		
23	Чогаадылга кожумактары.		
24	Өскертилге кожумактары.		
25	Өскертилге кожумактары.		
26	Дефистеп бижиир нарын сөстөр.		
27	Сөс тургузуу. Дазыл.		
28	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг		
29	Частырыглар-биле ажыл.		
Чүве ады. (9 шак)			
ЦОР: https://educontest.net/ru/3562371/тыва-дылга-ажык-кичеел/ https://kopilkaurokov.ru/nachalniyeKlassi/presentacii/standarttargha-duushtur-tyva-dyl-choghaal-			

kicheeldierinin-turghuzuu https://for-teacher.ru/edu/nachalnye_klassy/doc-asze47e.html			
30	Чүве адының утказы болгаш харыылаар айтырыглары. Падежтерге өскерлири. Чаңгыстын саны.		
31	Адаарының падежи. Хамаарыштырарының падежи.		
32	Бээриниң падежи. Онаарының падежи.		
33	Турарының падежи. Үнериниң падежи.		
34	Углаарынын падежи.		
35	Диктант «Туристтер»		
36	Частырыглар-биле ажыл. Хөйнуң санында чүве аттарынын падежтерге өскерлири.		
37	Чүвеадынынхамаарылгахевири.		
38	Орус дылдан үлегрелеп алган сөстөрниң падежтерге өскерлири.		
Демдек ады. (6 шаг)			
ЦОП: https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/raznoe/2021/02/11/tyva-dylga-kicheel https://znanio.ru/media/prezentatsiya_uroka_po_rodnomu_yazyku_4_klass-255756 https://azclip.net/rev/тыва+дыл+4+класс/			
39	Демдек адынын утказы болгаш харыылаар айтырыглары.		
40	Чугаасайзырадылгазы. Эдертиг		
41	Частырыглар-биле ажыл. Демдекаттарынын чүвеаттары-биле холбаазы.		
42	Укталбаанболгашукталгандемдекаттары.		
43	Хыналда диктант		
44	Частырыглар-биле ажыл. Удурланышкакболгашчоокуткалыгдемдекаттары.		
Сан ады. (2 шаг)			
ЦОП: https://infourok.ru/urok-po-tuvinskomu-yazyku-na-temu-t-bolgash-dugaar-san-attari-1086944.html https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/matematika/2019/02/09/tyva-dylga-kicheel-san-ady-oon-uzhur-utkazy			
45	Сан адынынутказыболгашайтырыглары. Түңболгашдугаар сан аттары.		
46	Словарлыг диктант		
Ат орну. (4 шаг)			
ЦОП: https://multiurok.ru/files/tyva-dyl-kicheeli-4-klass.html https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/regionalnyy-komponent/2020/03/08/otkrytyy-urok-po-tuvinskomu-yazyku			
47	Арынның ат оруннаны.		
48	Арыннынаторуннарыннынпадежтергеөскерлири.		
49	Аторнуунарыннарыболгаш саны.		
50	Частырыглар-биле ажыл.		
Кылыг сөзү. (8 шаг)			
ЦОП: https://univerfiles.com/3048357 https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/regionalnyy-komponent/2020/04/16/kylyg-sozu https://school2-kyzyl.rtyva.ru/wp-content/uploads/2020/04/Кылыг-созунун-амгы-эрткен-келир-уези.pdf https://schoolfiles.net/1150993			
51	Кылыг сөзүнүн дугайында ниити билиг.		
52	Кылыг сөзүнүн үелерге, арыннарга болгаш		

	саннарга өскерлири		
53	Кылыг сөзүнүңамгыуези.		
54	Кылыг сөзүнүн эрткен үези. Кылыг сөзүнүн келир үези		
55	Кылыг сөзүнүңдужаалхевири.		
56	Кылыг сөзүнүн даар хевири.Частырыглар-биле ажыл.		
57	Чугаа сайзырадылгазы. Чогаадыг		
58	Частырыглар-биле ажыл.		
Наречие. (1 шак)			
ЦОР: https://multiurok.ru/files/nariechiie-tyva-dyl.html			
59	Наречие дугайында билиг.		
Чыл төнчүзүнде ниити катаптаашкыннар. (9 шак)			
ЦОР: https://primo.nl.ru/primo_library/libweb/action/search.do?ct=facet&fctN=facet_local3&fctV=Тыв.+ном+унд.+чери&rftGrp=1&rftGrpCounter=1&vid=07NLR_VU1&mode=Basic&ct=suggestedSearch&vl(95401580UI1)=all_items&tab=default_tab&vl(45974060UI0)=sub&fn=search&indx=1&ds cnt=0&vl(freeText0)=Тувинский%20язык&scp.scps=scope%3A%28MAIN_07NLR%29&dstmp=1596087122330			
60	Домак. Нарын домак. Домактынчугулаболгашийигичергекежигүннери.		
61	Сөс. Сөстүңтургузуу.		
62	Кошкак ыткыр болгаш кошкак дүлей ажык эвес үннерни шын бижири.		
63	Чыл дургузунда өөрөнгөн чүүлдеринга хыналда ажыл.		
64	Частырыглар-биле ажыл.		
65	Чугаа кезектери.		
66	Демдек ады.		
67	Кылыг сөзү.		
68	Ниити катаптаашкыннар.		

1

Проинформировано, пронумеровано и закреплено
печатью 7 листов
«16» февраля 2023г.
Директор школы: *Гусев* Уражук М.В.